Gemeente Enschede

Voorstel Gemeenteraad C

Onderwerp	Stedenbouwkundig plan en mobiliteitsplan Kennispark		
Portefeuillehouder	June Nods (agendaletter C)		
Organisatieonderdeel	Cluster Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer	Aangeboden aan Raad	13 januari 2021
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2000080531

Wij stellen u voor te besluiten om:

1) Het stedenbouwkundig plan en mobiliteitsplan Kennispark vast te stellen als
   a. ambitie voor de ontwikkeling van het gebied en
   b. als uitgangspunt voor toekomstige besluiten over de gebiedsontwikkeling Kennispark

Inleiding
In dit raadsvoorstel vragen we u in te stemmen met het stedenbouwkundig plan en het mobiliteitsplan voor Kennispark.

Inhoudelijke context
Kennispark is een belangrijke motor van de huidige en toekomstige Enschedese economie en haar regio. De vestiging van de Universiteit Twente in Enschede in 1964 (toen nog Technische Hogeschool Twente) en het vanaf 1980 realiseren van het Business & Sciencepark aan de overzijde van de Hengelosestraat heeft een grote impuls gegeven aan de economische ontwikkeling van Enschede en Twente. Kennispark (bestaande uit drie deelgebieden: campus UT, B&S-park en Twente Village) is sinds de oprichting uitgegroeid tot een campus van nationaal belang. En is de enige locatie in Overijssel die voldoende potentie heeft om significant bij te dragen aan de ambities van de regio, provincie en rijk op het gebied van de innovatieve toekomstbestendige economie.

Het aantal banen bij de kennisintensieve bedrijven op innovatiecampussen groeit veel sneller dan de gemiddelde landelijke of regionale banenontwikkeling. Dit geldt ook voor Kennispark. Momenteel werken hier ruim 9000 mensen en dit kan de komende 10 jaar doorgroeien naar bijna 11 duizend directe banen. Hierdoor ontstaat bovendien een veelvoud aan indirecte banen, zoals bij toeleverende en ondersteunende bedrijven. Om deze werkgelegenheid op Kennispark te laten laden en de benodigde werknemers voor de regio te behouden is een investering nodig in de transformatie van Kennispark van bedrijventerrein naar Innovatiedistrict en het verbinden met de UT. Hiervoor zijn de eerste stappen al gezet.

Bestuurlijke context
In 2018 heeft de gemeenteraad de gebiedsstrategie Kennispark vastgesteld. Deze gezamenlijke strategie van de Universiteit Twente, Ondernemers, gemeente Enschede en provincie Overijssel heeft tot doel om Kennispark als een belangrijke banenmotor van de regionale economie verder te versterken. De strategie kent twee pijlers: 1) het versterken van het internationaal profiel en merk en 2) het bouwen aan een dynamische toplocatie. In hetzelfde is het coalitieakkoord opgesteld. In het akkoord staat dat Kennispark een belangrijk project is voor Enschede en dat de gemeentelijke inspanningen op het gebied van economisch beleid zich zullen concentreren op Kennispark en een beperkt aantal andere toplocaties in de stad.

Als eerste uitwerkingen van de tweede pijler heeft de gemeenteraad in 2019 het nieuwe beeldkwaliteitskader Business & Sciencepark vastgesteld en later in hetzelfde jaar de Structuurvisie Kennispark. In deze structuurvisie is op hoofdlijnen uitgewerkt welke ruimtelijke ingrepen op Kennispark nodig zijn om een toplocatie te worden met grote aantrekkingskracht op bedrijven en talenten. ‘Ontmoeten en verbinden’ zijn daarbij de centrale thema's.

Het stedenbouwkundig plan is een logische vervolgstap. Een noodzakelijke tussenstap tussen de structuurvisie en het uiteindelijk aan te passen bestemmingsplan. In de structuurvisie is al duidelijk uitgewerkt dat het anders omgaan met mobiliteit en parkeren de sleutel is om ruimte vrij te maken voor intensivering en kwaliteitsverbetering. Daarom hebben we in nauwe samenhang met het stedenbouwkundig plan ook een mobiliteitsplan voor Kennispark opgesteld. Bij de structuurvisie heeft de gemeenteraad een aantal

aandachtspunten meegegeven, waaronder specifieke doelgroepen waar de huisvesting op Kennispark zich zou moeten richten en aandacht voor het milieu. Hoewel deze punten ook zijn verwerkt in het stedenbouwkundig en mobiliteitsplan, komen deze veel explicieter aan de orde in de uitwerking in een bestemmingsplan met bijbehorende beleidsregels.

De Universiteit Twente en de gemeente Enschede hebben samen opdracht gegeven voor het opstellen van deze plannen. Hierbij zijn de bureaus Karres en Brands en Goudappel Coffeng ingeschakeld om samen met medewerkers van gemeente, universiteit en de gebiedsorganisatie Kennispark de plannen op te stellen. Het college van bestuur van de UT heeft de plannen begin november enthousiast ontvangen en heeft ook al besloten tot het uitvoeren van de eerste vervolgstappen.

Enschede wil sterker uit de coronacrisis komen. Corona heeft impact op de strategische opgaven voor Enschede op langere termijn. Een van de richtingen die het college onderzoekt is het versnellen van investeringen in de strategische opgaven. Het stedenbouwkundig plan voor Kennispark is de basis voor concrete investeringen die vanuit deze versnellingsopgave kunnen worden opgepakt.

Publieksvriendelijke samenvatting
Kennispark is een innovatie campus van nationaal belang. Het is een belangrijke banenmotor van de Enschedese economie en de regio; een motor die ook blijft draaien in economisch mindere tijden en zoals nu tijdens de coronacrisis. Verdere ontwikkeling van Kennispark kan de komende 10 jaar ruim 1800 nieuwe directe banen in het gebied en 800 indirecte banen in de hele regio opleveren. Dit zijn banen voor mensen van alle opleidingsniveaus: van knappe koppen tot gouden handjes. Om deze economische motor draaiend te houden en verder te versterken willen ondernemers, universiteit, gemeente en provincie investeren in het gebied om het te transformeren naar een innovatiedistrict waar wonen voor specifieke Kennispark doelgroepen, werken en ontmoeten centraal staan. Het B&S-park kent op dit moment een relatief eenzijdig profiel van met name de functie werken. Om het Business & Science-park (B&S) en de UT-campus tot één geheel samen te smeden is het nodig het profiel van B&S te verbreden en de verbinding met de UT vorm te geven. Zo realiseren we een werkomgeving waarmee de stad makkelijker talent aantrekt en vasthoudt en de bereikbaarheid van banen vergroot. Hiermee draagt Kennispark in samenhang met andere majeure projecten zoals Centrum Kwadraat en De Kop in belangrijke mate bij aan het realiseren van de randvoorwaarden voor verdere groei van Enschede naar 170.000 inwoners.

In het stedenbouwkundig plan en mobiliteitsplan is de koers op hoofdlijnen uit de eerder vastgestelde gebiedsstrategie en structuurvisie uitgewerkt tot concrete plannen voor de gebiedsontwikkeling. Dit biedt duidelijkheid over de ruimte die er is voor ontwikkelingen in het gebied. Het plan stelt vanuit een ambitieus toekomstbeeld uitgangspunten en kaders vast die het mogelijk maken om stap voor stap toe te groeien naar dat toekomstbeeld.

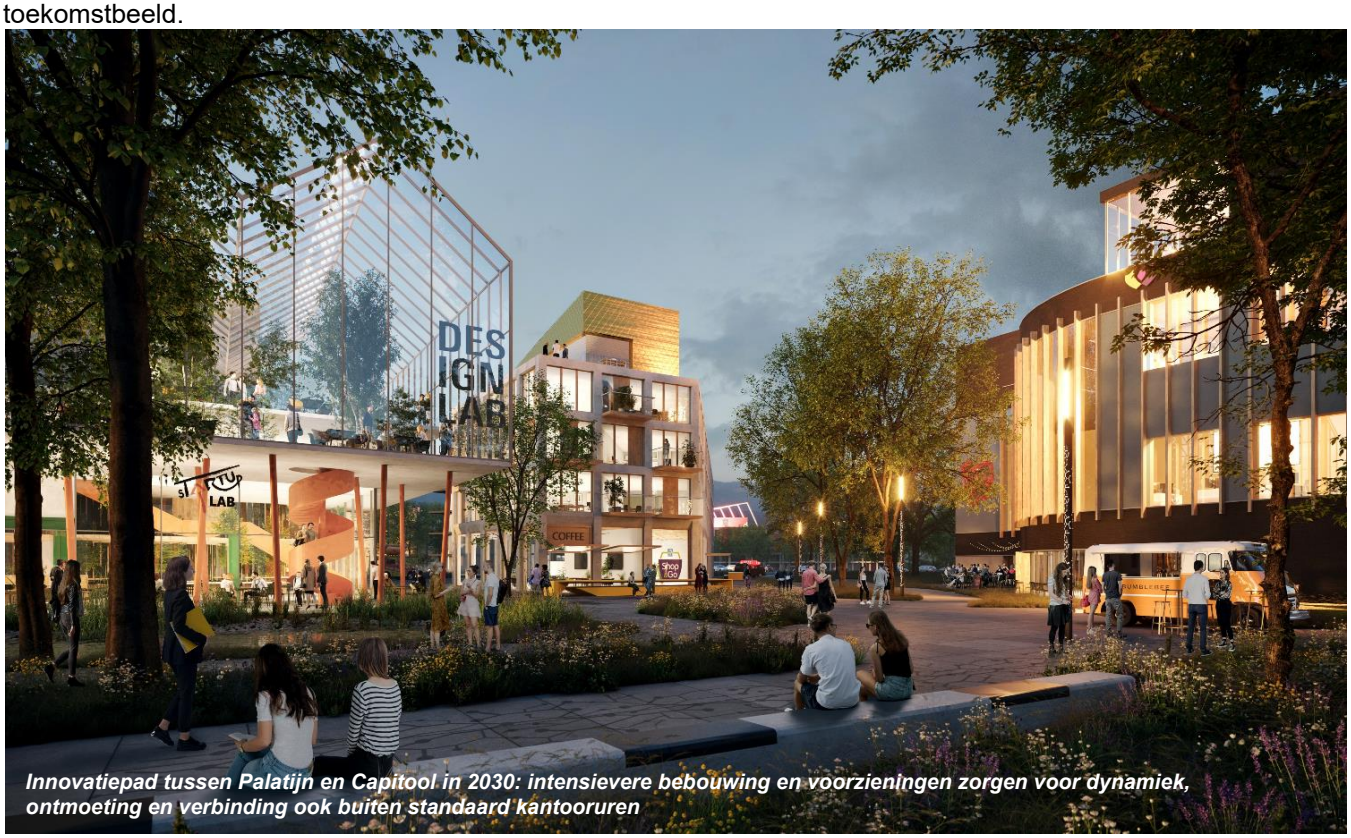

Innovatiepad tussen Palatijn en Capitool in 2030: intensievere bebouwing en voorzieningen zorgen voor dynamiek, ontmoeting en verbinding ook buiten standaard kantooruren

Het stedenbouwkundig en mobiliteitsplan in vogelvlucht
In het stedenbouwkundig plan worden drie strategische keuzes gemaakt:

1) Centraal uitgangspunt is ‘coalitie stedenbouw’. Samen plannen maken en samen investeren is de toekomst. De opgaven op Kennispark vragen om kavel overstijgende samenwerking tussen verschillende eigenaren, bijvoorbeeld op gebied van parkeren en het inrichten van de buitenruimte. Zo ontstaat er meer ruimte. De extra ruimte kan ingezet worden voor meer groen, intensievere bebouwing en extra functies.

2) We maken onderscheid naar drie deelgebieden (zie het kaartje hiernaast): niet alles kan overal. Door te kiezen voor deelgebieden met onderscheidende profielen ontstaat meer focus. In de “Shared Campus” staat ontmoeten en verbinden centraal, gefaciliteerd door hoogwaardige openbare ruimte en ondersteunende voorzieningen. De “Etalage” is het gebied waar Kennispark zich presenteert aan iedereen die gebruik maakt van de Hengelosestraat. Ten slotte biedt het “District” ruimte aan no-nonsense bedrijvigheid met een directe verbinding met de andere delen van Kennispark.

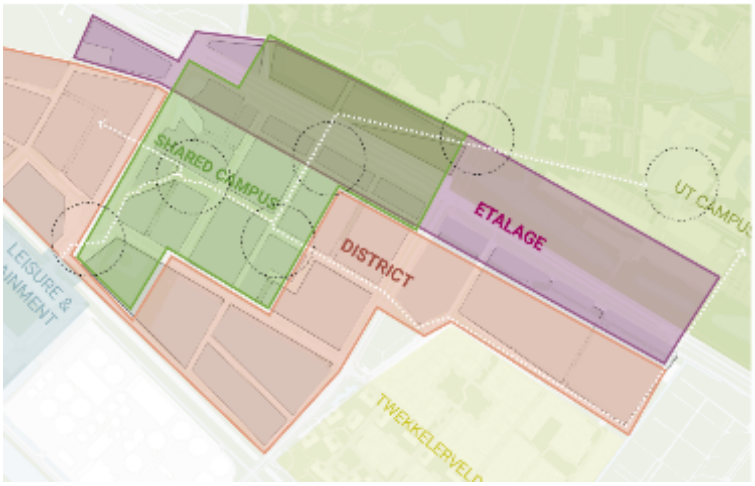

3) We voegen meer en ander programma toe: door coalitie stedenbouw ontstaat in het gebied meer ruimte. Die ruimte vullen we met meer bedrijvigheid maar ook met ondersteunende functies zoals horeca, detailhandel en voorzieningen. Ook het toevoegen van woningen voor (ondernemende) studenten op het B&S-park is onderdeel van de plannen.

Een toekomstbeeld van een veel intensiever bebouwd en groener Kennispark

De strategische keuzes leiden tot een set aan ingrepen in het gebied. Hiervan zijn de ingrepen op het gebied van mobiliteit heel zichtbaar en cruciaal in het realiseren van de ambities:

- We gaan werken met een parkeermenu dat vastgoedontwikkelaars meerdere oplossingsrichtingen biedt om aan de parkeernorm te voldoen. Het menu varieert van het delen van parkeerterreinen met de buurman, tot het realiseren van een gezamenlijk parkeergebouw en het gebruik van de parkeerplaatsen bij het stadion van FC Twente. Initiatiefnemers blijven zelf verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende parkeerplekken, maar krijgen meer oplossingsruimte. Samenwerking met anderen in een gezamenlijke parkeeroplossing leidt tot een korting op de parkeernorm. Datzelfde geldt voor bedrijven die via actief mobiliteitsbeleid het gebruik van fiets en openbaar vervoer stimuleren. Hier gaat een belangrijke stimulans van uit omdat dit de ruimte biedt om meer programma te realiseren op dezelfde kavel.

- Om de UT en het B&S-park echt tot één geheel samen te smeden en om een nieuw hart van Kennispark te kunnen maken, versmallen we de Hengelosestraat en transformeren deze naar een Kennisboulevard die op meerdere plekken overgestoken kan worden. De kavels direct gelegen aan de Hengelosestraat vormen de etalage van Kennispark. De hier gevestigde innovatieve bedrijven van Kennispark presenteren zich zo aan bewoners, bezoekers en studenten en vormen zo het visitekaartje voor het gebied. Zo vormt de voormalige rijksweg niet langer een barrière maar juiste een verbinding tussen universiteit en bedrijven.
- Grote delen van het B&S-park worden autoluw. Auto's en vrachtwagens zijn nog steeds overal welkom, maar de buitenruimte wordt meer ingericht voor de voetganger en de fietser Zo ontstaat een openbare ruimte waar ontmoetingen kunnen plaats vinden. Wat het tot een ideale broedplaats maakt voor vruchtbare uitwisselingen en nieuwe ideeën.

De plannen presenteren de ambitie voor Kennispark in de komende decennia. Ze vormen het vertrekpunt voor alle toekomstplannen. Voor de eerste fase bereiden we een investeringsplan en bijbehorend bestemmingsplan voor. Met deze laatste stappen heeft de gemeente alle kaders op orde voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied.

Innovatiepad bij de Hengelosestraat in 2030: meer groen, intensievere bebouwing, ondersteunende functies en een nieuw woonconcept voor studenten

Beoogd effect
Met vaststelling van deze plannen schetsen we voor alle partijen een heldere toekomstvisie op de ontwikkeling van Kennispark. Hierop kunnen we kaders en regels baseren die partijen verleiden om te investeren in de verdere groei en ontwikkeling van het gebied en de daar gevestigde bedrijven. Dit is een vereiste om de concurrentie om het aantrekken en behouden van talent met andere Scienceparken wereldwijd aan te kunnen en ook in de toekomst een banenmotor voor de Enschedese economie en de regio te blijven.

Argumenten
1.1 Met dit stedenbouwkundig plan werken we de Gebiedsstrategie en Structuurvisie nader uit
Met de vaststelling van de gebiedsstrategie Kennispark in 2018 en de structuurvisie Kennispark in 2019 heeft de gemeente gekozen voor het versterken van Kennispark als banenmotor voor de Enschedese economie en die van de regio. Een koers die gezamenlijk met de Universiteit Twente, de ondernemers en de provincie Overijssel is ingezet. Het stedenbouwkundig plan en het mobiliteitsplan zijn de verdere uitwerking op ruimtelijke gebied van die koers en sluiten volledig aan op de eerder genomen besluiten.

1.2 De in het plan beschreven kwaliteitssprong is nodig voor groei van banen op Kennispark
In de gebiedsstrategie is vastgesteld dat Kennispark last heeft van de wet van de remmende voorsprong. Andere innovatie campussen en science parken die later zijn begonnen, ontwikkelen zich sneller. Om onze concurrentiepositie weer te versterken moet zowel in de hardware (gebouwen, openbare ruimte) als de software (ecosysteem, community, profiel en merk) worden geïnvesteerd.
Het stedenbouwkundig plan is de concrete uitwerking op ruimtelijk gebied. Het maakt inzichtelijk welke ruimtelijke maatregelen bijdragen aan het versterken van de concurrentiepositie van Kennispark. Met de vaststelling van dit plan kiest de gemeente voor een kwaliteitssprong in het gebied die de aantrekkelijkheid als vestigingslocatie vergroot en ruimte biedt aan de huisvestingsvraag voor groeiende en vestigende ondernemingen en instituten.

Buck Consultants International heeft in opdracht van de gemeente een prognose afgegeven voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Mits wordt geïnvesteerd in Kennispark in lijn met de gebiedsstrategie Kennispark, is het reëel om uit te gaan van ruim 1800 nieuwe directe banen bij kennisintensieve bedrijven op Kennispark (zie bijgevoegde rapportage van Buck Consultants). Om ruimte te bieden aan deze nieuwe en groeiende bedrijven ontstaat vraag naar ongeveer 50.000m2 nieuwe bedrijfsvastgoed.

1.3 De ontwikkeling van Kennispark draagt bij aan alle opgaven voor de stad
Uitvoerig van het stedenbouwkundig plan draagt bij aan alle opgaven voor de stad.

Aantrekken en vasthouden talent	Bereikbaarheid van banen	Duurzame stad	Inclusieve stad	Goed bestuur
Realiseren aantrekkelijk werkomgeving Realiseren woonconcepten ter overbrugging einde studie / start onderneming	2019-2030: 50.000 m2 BVO werken 1800 directe banen 800 indirecte banen	Breeam Gebied 4 sterren: Excellent Autoluw Kennispark 3 mobipunten op Kennispark Vergroenen, verkoelen, waterberging	Nieuwe studenten huisvesting via corporaties Werk voor alle opleidingsniveaus	Versterking samenwerking met UT en ondernemers Versterking regionale samenwerking en lobby

Met name door de impulsen gericht op het aantrekken en vasthouden van talent en het vergroten van de bereikbaarheid van banen draagt Kennispark in samenhang met andere majeure projecten zoals Centrum Kwadraat en De Kop in belangrijke mate bij aan het realiseren van de randvoorwaarden voor verdere groei van Enschede naar 170.000 inwoners.

1.4 Het stedenbouwkundig plan is een noodzakelijke stap richting vervolgbesluiten
Om de gebiedsontwikkeling goed op gang te krijgen, zijn vervolgbesluiten nodig over onder andere het aanpassen van het bestemmingsplan, het wijzigen van de grondexploitatie en het gemeentelijk investeringsplan voor Kennispark. Om die besluiten te kunnen voorbereiden is een vertaling van de eerder vastgestelde strategie en visie naar concretere plannen noodzakelijk. Het stedenbouwkundig plan bevat die vertaling.

1.5 Het plan past binnen het vastgestelde beleid m.b.t. het vestigingsklimaat
Bij de vaststelling van de structuurvisie Kennispark hebben we vastgesteld dat de visie voor Kennispark past binnen het vastgestelde beleid ten aanzien van bijvoorbeeld werklocaties, retail en studentenhuisvesting. Op basis van de concrete uitwerking in een stedenbouwkundig plan hebben we dit opnieuw getoetst. De programmatische ruimte in het stedenbouwkundig plan past binnen het beleid voor programmering op het gebied van bedrijven, retail en studentenhuisvesting. De kennisintensieve bedrijven waar Kennispark zich op richt en waar ook het stedenbouwkundig plan voor is gemaakt, vormen een specifieke doelgroep. Deze doelgroep vestigt zich uitsluitend op science parken. Uitbreiding van de ruimte voor deze doelgroep op Kennispark is daarmee een aanvulling op de andere werklocaties in Enschede of Twente. Alternatieve vestigingslocaties voor deze bedrijven zijn in Nederland alleen te vinden op de andere campussen van nationaal belang. Mochten zij niet voor Kennispark kiezen, kiezen zij voor een vestigingslocatie buiten Twente/Overijssel.

1.6 Het plan geeft uitvoering aan de mobiliteitsvisie Enschede
Het stedenbouwkundig plan en het bijbehorende mobiliteitsplan geven uitvoering aan de in maart 2020 door de gemeenteraad vastgestelde mobiliteitsvisie Enschede. De volgende beleidsdoelstellingen op het gebied van mobiliteit hebben we verwerkt:

- Het STOP-principe (eerst Stappen, Trappen, Openbaar verier en dan pas Personenauto) is leidend in de plannen. Dit uit zich onder andere in het verkeersluw inrichten van veel wegen op Kennispark. De maximum snelheid gaat naar 30 km/uur en alle wegen worden voorzien van voetpaden. Daarnaast worden bedrijven in het gebied beloond voor goed mobiliteitsmanagement door een korting op de parkeernormen. Bij de versmalling van de Hengelosestraat blijft de HOV-baan ongewijzigd aanwezig om de snelheid en betrouwbaarheid van het OV en de hulpdiensten te blijven waarborgen.
- Kennispark is al uitstekend ontsloten voor de fietser (F35 en goede fietsvoorzieningen langs Hengelosestraat en Auke Vleerstraat) en de OV-reiziger (Station Enschede Kennispark, HOV-lijn over de Hengelosestraat en stadslijn 1 door het gebied).

- Het concept van de mobipunten is in het stedenbouwkundig plan omarmd. We maken op Kennispark drie mobipunten (station Kennispark, twee bushaltes Hengelosestraat). Het mobipunt ter plaatse van de toekomstige oversteek van het Innovatiepad over de Hengelosestraat is zelfs een belangrijk onderdeel van het toekomstige hart van Kennispark.
- De versmalling van de wegvakken van de Hengelosestraat heeft geen nadelige gevolgen voor de bereikbaarheid van Enschede. De capaciteit van de kruispunten is bepalend en de kruispunten blijven ongewijzigd.

1.7 De plannen passen goed binnen de Omgevingsagenda Oost-Nederland, de gebiedsgerichte uitwerking van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Recent is de Nationale Omgevingsvisie (de NOVI) vastgesteld. Vanuit de NOVI is een gebiedsgerichte vertaling gemaakt voor het Landsdeel Oost (Overijssel en Gelderland) via de Omgevingsagenda Oost-Nederland. De Omgevingsagenda's brengen per landsdeel in beeld wat de gedeelde opgaven zijn voor verder ontwikkeling van een economisch duurzame, aantrekkelijke en veilige leefomgeving en zijn een goede basis en leidraad voor samenwerking tussen Rijk en regio's. Het streven is om uiterlijk najaar 2021 de Omgevingsagenda's voor heel Nederland gereed te hebben.
De Omgevingsagenda Oost-Nederland is gestart als een landelijke pilot en is nu als eerste van alle landsdelen gereed. Op 1 juli jl. zijn binnen de Regio Twente de opgaven voor Twente uit de Omgevingsagenda omarmd en zijn uitvoeringsafspraken gemaakt. De leidraad voor de invulling van het Twentse deel in de Omgevingsagenda is de gezamenlijke Agenda voor Twente en later ook de daaruit voortgekomen Regiodeal Twente. Het gezamenlijk doel is Twente verder te ontwikkelen als internationale en bereikbare technologische topregio, waar het goed wonen, werken en leven is.

Regio's in landsdeel Oost en rijk gaan de komende jaren met extra inzet samenwerken aan acht omgevingsopgaven die zullen werken als een vliegwiel voor vernieuwing en de ontwikkeling van het gezamenlijke perspectief op Oost-Nederland in 2040. Een van de acht opgaven betreft 'Internationale en bereikbare technologische topregio Twente'. Hierover zijn de volgende vier concrete afspraken gemaakt:

1. Onderzoek naar de mogelijkheden van het versterken van de agglomeratiekracht en samenhang van topwerklocaties en stationsgebieden in Twente. Specifiek gaat het om mogelijkheden van het ontwikkelen van een nieuw (hoog)stedelijk vestigingsmilieu rond de stations Hengelo, Kennispark en Enschede, in relatie tot de bereikbaarheid van de topwerklocaties.
2. Twente 'Real life living lab', innovaties van pilot naar uitvoering. Onderzoek naar manieren om de stap van pilot naar uitvoering te versnellen door het vergroten van experimenteerruimte in wet- en regelgeving/fysieke ruimte voor experimenten met toepassing van unmanned systems (drones, robots en zelfrijdende voertuigen), experimenten met het toepassen van membraantechnologie en het testen van smart-mobilitypilots (bijvoorbeeld waterstof als brandstof).
3. Integrale en bovenregionale aanpak klimaatadaptatie en vergroten retentievermogen Twente. Regio Twente ontwikkelt een integrale (Duits-Nederlandse) aanpak zodat het retentievermogen van de regio kan worden vergroot met versterking van het landschappelijk karakter.
4. Verkenning fieldlab voor medische innovaties. Het initiatief om een medisch lab te vestigen op Kennispak was al langer in beweging. Door de afspraak in de Omgevingsagenda op te nemen, wordt dit proces onderschreven door het rijk.

De regio heeft tijdens de versnellingsweek daarnaast een vijfde afspraak toegevoegd voor zichzelf en in samenspraak met de provincie, namelijk het maken van een brede ontwikkelstrategie voor Twente. Hierin worden ruimte, mobiliteit, verstedelijking, en leefomgeving in samenhang ontwikkeld waarbij de assen Zwolle-Twente-Munster en Amsterdam-Berlijn als verstedelijkingsassen worden benoemd. Dit loopt synchroon met de focus van de volgende MIRT-periode en het zijn de logische assen waar de verbindingen tussen stad en landelijk gebied worden gelegd. De verdere ontwikkeling van de Spoorzone Enschede-Hengelo (opgave 1) kan als bouwsteen in de brede ontwikkelstrategie voor geheel Twente worden opgenomen.

Kennispark vormt een belangrijke bouwsteen voor de opgave die met het Rijk voor Twente is geformuleerd in de Omgevingsagenda Oost-Nederland met betrekking tot de 'Internationale en bereikbare technologische topregio Twente'. Kennispark maakt onderdeel uit van twee van de vier opdrachten die concreet met het rijk zijn afgesproken: een onderzoek naar de samenhang en agglomeratievoordelen van de Stationsgebieden Enschede, Kennispark en Hengelo en een verkenning naar een fieldlab voor medische innovaties (nu concreet ingevuld door het Medtechlab op het Kennispark). Het college zal uw Raad begin 2021 nader informeren over de omgevingsagenda Oost. In de omgevingsagenda wordt ingezet op intensivering van bebouwing voor wonen en werken in deze spoorzones. De omgevingsagenda brengt samenhang aan tussen projecten zoals Centrum Kwadraat, De Kop en Kennispark in Enschede en Hart van Zuid in Hengelo. Kennispark ligt in het hart van deze spoorzone. De in het stedenbouwkundig plan opgenomen intensivering en menging van functies in het gebied leveren een belangrijke bijdrage aan het versterken van de spoorzone tussen de twee grootste steden in Twente.

1.8 Het plan biedt concrete versnellingskansen om sterker uit de crisis te komen
Het college werkt aan een ontwikkelplan ten behoeve van de versnelde fysiek-economische-sociale versterking van Enschede, zodat de stad sterker uit de coronacrisis komt. Het stedenbouwkundig plan voor Kennispark biedt concrete plannen die snel in investeringen kunnen worden omgezet. Investeringen die kunnen bijdragen aan een Enschede dat sterker uit de coronacrisis komt.

1.9 Het plan heeft veel draagvlak in het gebied
De plannen die nu voorliggen hebben we op verschillende momenten gedeeld met onze partners in de gebiedsontwikkeling en met alle ondernemers en eigenaren in het gebied (zie ook paragraaf over participatie). Over het algemeen worden de plannen met enthousiasme ontvangen en is de meest gehoorde reactie dat men hoopt dat nu snel de stap naar zichtbare uitvoering van de plannen wordt gezet.

Risico's
1) Het stedenbouwkundig plan biedt ruimte, maar de markt bepaalt welke ruimte ingevuld wordt
Een belangrijk kenmerk van het stedenbouwkundig plan voor Kennispark is dat het geen blauwdruk plan bevat. Het is een plan dat ruimte biedt binnen kaders. De uiteindelijke invulling van de ruimte die het plan biedt is afhankelijk van partijen die investeren in Kennispark. Met andere woorden: hoe Kennispark er over 10 jaar uitziet is niet te plannen. Daarom is het des te belangrijker dat de gemeente er samen met de Universiteit Twente en de gebiedsorganisatie Kennispark alles aan doet om partijen te verleiden om op Kennispark te investeren.

2) Plannen passen (deels) niet binnen huidige financiële investeringsruimte van de gemeente
Om de ambities uit dit stedenbouwkundig plan in zijn geheel te realiseren zijn middelen nodig. In aansluiting op investeringen van partners en private partijen in het gebied zal naar verwachting ook de gemeente moeten investeren om de ambities te realiseren. Het gaat daarbij om investeringen in bijvoorbeeld de openbare ruimte en parkeeroplossingen. De integrale afweging over hiervoor benodigde middelen vindt plaats op de jaarlijkse momenten waarop uw raad besluit over de zomernota en de programmabegroting.
Potentiële investeerders in het gebied zullen (deels) wachten op duidelijkheid vanuit de gemeente over haar investeringen. Onder de paragraaf "financiële dekking van het voorstel" vindt u een toelichting op de vervolgstappen die we zullen zetten met betrekking tot de gemeentelijke investeringen.

Financiële dekking van het voorstel
Dit besluit heeft geen directe financiële gevolgen. Wel is duidelijk dat uitvoering van de plannen ook om investeringen vanuit de gemeente Enschede vraagt. In het vervolg van deze paragraaf geven wij daarop een eerste korte toelichting. Een goed onderbouwd voorstel over de gemeentelijke investeringen willen wij later in 2021 aan u voorleggen.

Investeringsplan uitwerken
We gaan het stedenbouwkundig plan en de mobiliteitsvisie uitwerken in een investeringsplan waarmee we de geschetste ambities kunnen realiseren. Dit investeringsplan maakt inzichtelijk welke investeringen in welke fase nodig zijn en hoe we deze kunnen dekken. Het investeringsplan hangt nauw samen met een gewijzigde grondexploitatie en aangepast bestemmingsplan. De uitwerking van de plannen in een investeringsplan, grondexploitatie en bestemmingsplan kan worden gedekt vanuit reeds beschikbare budgetten voor de gebiedsontwikkeling Kennispark.

Investeringen faseren over 20 jaar
Uitvoering van het totale stedenbouwkundig plan is alleen mogelijk als de gemeente zelf ook extra investeert in openbare ruimte, bereikbaarheid en parkeeroplossingen. U bent daarvoor als Raad aan zet vanuit uw budgetrecht.
Een eerste financiële vertaling van het stedenbouwkundig plan leidt tot een totale investering van maximaal 20 miljoen euro voor de gemeente Enschede. Wij gaan er daarbij van uit dat een groot deel van deze investeringen mogelijk worden door bijdragen en cofinanciering vanuit andere overheden of private partijen. We kunnen de uitvoering van deze investeringen spreiden over een periode van circa 20 jaar.

Een cruciaal onderdeel van de eerste fase is de realisatie van een parkeergebouw aan de Hengelosestraat. De business case voor dit gebouw werken we in 2021 nader uit, waarna we een voorstel voor een eerste fase investeringsplan aan de raad voorleggen.

Investeringen leveren ook weer opbrengsten op
De investeringen in parkeren en openbare ruimte die een intensievere bebouwing mogelijk maken, leiden tot hogere grondopbrengsten voor de gemeente. Daarnaast leveren private investeringen ook (maatschappelijk) rendement op. Uiteindelijk leidt een florerend Kennispark op vele fronten tot opbrengsten voor de stad en de gemeente. Te denken valt aan meeropbrengsten vanuit de OZB (door toename van de gebouwvolumes op Kennispark, er is geen sprake van een belastingverhoging) en uitgaven in de stad. Uitvoering van een eerste fase in de periode 2020-2030 leidt tot de volgende opbrengsten:

1800
extra directe banen in 10 jaar

800
indirecte banen (toeleveranciers, ondersteunende bedrijven, via werknemers)

> €100 mln
private investeringen

700 manjaar
werk in bouw van 50.000 m2 vastgoed in 10 jaar

€ 250.000 / jr
stijging OZB

Investeringen op Kennispark zijn onderdeel van de versnellingsopgave
Enschede wil sterker uit de coronacrisis komen. Corona heeft impact op onze vijf strategische opgaven op langere termijn. We beogen onze eigen projecten en ontwikkelingen maximaal te koppelen aan cofinancieringsmogelijkheden die er zijn. Dus het optimaal benutten en aanwenden van bestaande en nieuwe fondsen bij provincie, Rijk en in Brussel.
Het college werkt aan een ontwikkelplan ten behoeve van de versnelde fysiek-economische-sociale versterking van Enschede. Het ontwikkelplan moet in opmaat naar de zomernota 2021 klaar zijn. Het op te stellen investeringsplan voor de eerste fase van de ontwikkeling van Kennispark maken we onderdeel van het ontwikkelplan.

Goede kansen voor bijdragen vanuit Rijk en Provincie
Kennispark Twente is kansrijk als het gaat over het realiseren van cofinanciering en extra bijdragen van andere overheden. Als we (een deel van) de hieronder genoemde en nieuwe kansen kunnen verzilveren, verlaagt dit de benodigde middelen die de gemeente Enschede zelf moet inzetten.
In dit verband is het volgende van belang:

- Kennispark Twente is de enige campus van nationaal belang in Overijssel. De recent toegekende regiodeal Twente, met daarin 6 miljoen euro Rijksbijdrage voor Kennispark, is een bewijs dat het Rijk het belang van Kennispark onderkent en in de ontwikkeling wil bijdragen.
- Het door het Rijk gelanceerde Groeifonds dat zich specifiek richt op innovatieve bedrijvigheid biedt goede kansen om een deel van de benodigde overheidsinvesteringen te dekken. Niet alleen in de fysieke gebiedsontwikkeling maar ook in de benodigde investeringen in het ecosysteem. Een goed voorbeeld is de lopende lobby voor investeringen in een medisch technologisch laboratorium op Kennispark.
- Daarnaast is recent een lobby gestart vanuit alle campussen van nationaal belang richting het Rijk om het belang van investeren in de fysieke kwaliteit van innovatiecampussen te benadrukken. De voorstellen zijn goed ontvangen en bieden in de toekomst aanvullende kansen voor participatie vanuit het Rijk.
- In dit verband is het goed om te vermelden dat Enschede recent ambtelijk en bestuurlijk (wethouder Nods) trekker is geworden van de alliantie kennisintensieve ecosystemen. Via deze alliantie ontstaat toegang tot de ministeries van Economische Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Samen met alliantiepartners en de ministeries voeren wij het gesprek over de ontwikkeling van deze ecosystemen. Deze route levert een extra ingang op richting het Groeifonds.
- Ook de provincie ziet het belang van deze ontwikkelingen en wil graag meedenken en meedoen in het verzilveren van deze kansen. Soortgelijke kansen doen zich ook voor als het gaat om de financiering van de gewenste mobipunten op Kennispark en elders in Enschede.
- De basis onder het stedenbouwkundig- en mobiliteitsplan is coalitievorming. Samen plannen maken en samen investeren is de toekomst. Voor al deze kansen is het van belang dat ook de gemeente Enschede zich uiteindelijk bereid toont om mee te investeren in Kennispark. De gemeentelijke investeringen zijn de noodzakelijke cofinanciering voor de regiodeal Twente en toekomstige bijdragen zoals een mogelijke bijdrage uit het Groeifonds.

Alternatieven
Het niet vaststellen van het stedenbouwkundig plan en mobiliteitsplan betekent dat de gemeente geen vervolg geeft aan de lijn die is ingezet met vaststelling van de gebiedsstrategie en structuurvisie. Er ligt dan geen vastgestelde en gedragen ambitie voor de ruimtelijke toekomst van Kennispark. Ook ontbreekt in dat geval een basis voor de voorbereiding van verdere besluitvorming over o.a. het bestemmingsplan en de grondexploitatie. Ondernemers, vastgoedeigenaren en de universiteit investeren al in de uitvoering van die plannen en rekenen erop dat de gemeente haar bijdrage levert aan de gezamenlijke opgave. Het niet vaststellen maakt de gemeente een onbetrouwbare partner. Dit zal een negatief effect hebben op toekomstige samenwerkingen en toezegging van cofinanciering voor ontwikkelingen en projecten in heel Enschede.

De plannen zijn ambitieus. Dat is nodig omdat we deze transformatie goed moeten doen om hier de komende 30 jaar als stad de vruchten van te plukken. Het op voorhand verlagen van het ambitieniveau leidt tot het sterk verkleinen van de kans dat de beoogde kwaliteitssprong en de effecten daarvan op de werkgelegenheid realiseren.

In de uiteindelijke uitvoering is het mogelijk om via een slimme fasering steeds aan te sluiten op de kansen die zich voordoen en tegelijkertijd rekening te houden met programmatische en financiële kaders.

Participatie
- De plannen zijn een coproductie van UT en gemeente met zeer nauwe betrokkenheid van de gebiedsorganisatie Kennispark (in oprichting).
- Belangrijke partners (zoals de HMO en investeerders) hebben advies kunnen uitbrengen over (onderdelen van) de plannen.
- Alle ondernemers en vastgoedeigenaren waren in de gelegenheid via twee digitale bijeenkomsten meedenken over de plannen en hebben dat in groten getale gedaan.

Communicatie
Via de communicatiekanalen van Kennispark communiceren we over het stedenbouwkundig plan en het mobiliteitsplan. Daarnaast zijn de plannen (na vaststelling) leidraad voor overleg met initiatiefnemers in het gebied.

Communicatie met direct betrokkenen
We hebben één-op-één get de eigenaren van vastgoed die grenzen aan het ontwikkelingsgebied rondom de Hengelosestraat gesproken over de impact van de plannen op deze eigenaren. Vaak zijn dit partijen waarmee de gemeente al regelmatig contact heeft omdat zij al volop bezig zijn met planvorming in lijn met de gebiedsstrategie en de structuurvisie.
Met de UT vindt intensief afstemming plaats over de onderdelen van de plannen op de UT-campus.

PR over het besluit
Met de vaststelling van deze plannen maken we de ambities voor Kennispark concreet. Dit besluit leent zich goed voor PR.
In samenwerking met de gebiedsorganisatie Kennispark (in oprichting) vullen we deze PR verder in. Ook brengen we de plannen in bij de acquisitie- en lobbyactiviteiten voor Kennispark.

Rechtsgeldige bekendmaking van gemeentelijke regelgeving
NVT

Vervolg
Na vaststelling werken we de plannen verder uit in o.a. raadsvoorstellen met betrekking tot:
- een gewijzigd bestemmingsplan in combinatie met beleidsregels
- een gewijzigde grondexploitatie B&S-park
- een investeringsplan Kennispark

Bijlagen
1) Stedenbouwkundig plan Kennispark
2) Mobiliteitsplan Kennispark
3) Prognose werkgelegenheid Kennispark (Buck Consultants)

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris, **de Burgemeester,**

E.A. Smit drs. H.J. Meijer